

Materiały do poznania fauny Kampinoskiego Parku
Narodowego: Histeridae (Coleoptera: Histeroidea)

Contribution to the knowledge of the fauna of Kampinos National
Park: Histeridae (Coleoptera: Histeroidea)

Dawid MARCZAK¹, Karol KOMOSIŃSKI², Radosław MROCYŃSKI³

¹Kampinoski Park Narodowy, ul. Tetmajera 38, 05-080 Izabelin,
Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie, Wydział Inżynierii i Zarządzania,
ul. Olszewska 12, 00-792 Warszawa; e-mail: dawid.marczak@gmail.com

²Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Biologii i Biotechnologii,
Katedra Zoologii, ul. Oczapowskiego 5, 10-718 Olsztyn; e-mail: kurcik@uwm.edu.pl

³Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Wydział Biologii i Biotechnologii,
Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska, Plac Łódzki 3, 10-727 Olsztyn;
e-mail: radziofm@gmail.com

ABSTRACT: New localities of 34 species of Histeridae in the Kampinos National Park are presented, among which 21 species are new to the studied area. One species, *Aeletes atomarius*, has been recorded from the Mazovian Lowland for the first time.

KEY WORDS: Histeridae, Kampinos National Park, faunistics, new records, Masovian Lowland.

Chrzążcze z rodziny Histeridae zamieszkują bardzo różne środowiska. Spora część gatunków (podrodzina Sapriniinae, plemię Histerinae, rodzaj *Onthophilus*) związana jest z padliną, odchodami i gnijącą materią organiczną. Wiele gatunków żyje w chodnikach ksylofagów i pod korą drzew oraz murszu drzewnym (plemiona Abraeini, Plegaderini, Teretriini, Platysomatini, Hololeptini oraz podrodzina Dendrophilinae). Gniliaki z rodzaju *Gnathoncus* są nidikolami zamieszkującymi dziuple i budki lęgowe ptaków. Nieliczne gniliaki to gatunki myrmekofilne, z których część żyje w sąsiedztwie mrówek z rodzaju *Lasius* FABR. w siedliskach saproksylicznych.

Dotychczas z Polski wykazano 80 gatunków Histeridae (LACKNER i in. 2015).

Nizina Mazowiecka jest jedną z większych krain zoogeograficznych w Polsce. Wykazano z niej wg Katalogu Fauny Polski (BURAKOWSKI i in. 1978) 56 gatunków z rodziny Histeridae. W tym dane o 43 gatunkach wskazanych we wspomianej powyżej publikacji odnoszą się do zbiorów Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO, który odławiał chrząszcze w Warszawie i jej okolicach na przełomie XIX i XX wieku (MAZUR 1973), 10 z nich nie zostało w kolejnych latach potwierdzonych współczesnymi danymi. Po Katalogu Fauny Polski ukazało się kilka prac, w których znajdujemy dane o rozmieszczeniu Histeridae na Nizinie Mazowieckiej: BYK i in. 1998, KUBISZ i in. 2000, RUTA i in. 2004a, MIŁKOWSKI, RUTA 2005, GUTOWSKI i in. 2006, MARCZAK i in. 2012, MARCZAK i MASIARZ 2013, SAWONIEWICZ 2013, BYK i in. 2014. Ostatecznie liczba gatunków z tej rodziny znana z Niziny Mazowieckiej wynosi 62.

W faunie Kampinoskiego Parku Narodowego dotychczas udokumentowano jedynie 16 gatunków Histeridae: *Abraeus granulum* ERICHSON, 1839, *A. parvulus* AUBÉ, 1842, *Dendrophilus punctatus* (HERBST, 1791), *Eblisia minor* (ROSSI, 1792), *Gnathoncus buysoni* AUZAT, 1917, *G. communis* (MARSEUL, 1862), *G. nannetensis* (MARSEUL, 1862), *G. nidorum* STOCKMANN, 1957, *Haeterius ferrugineus* (OLIVIER, 1789), *Margarinotus merdarius* (HOFFMANN, 1803), *M. striola succicola* (THOMSON C.G., 1862), *Paromalus flavicornis* (HERBST, 1791), *P. parallelepipedus* (HERBST, 1792), *Platylomalus complanatus* (PANZER, 1797), *Platysoma lineare* ERICHSON, 1834 i *Plegaderus caesus* (HERBST, 1791) (CERYNGIER, MARCZAK 2016). Poniższa praca przedstawia dane o kolejnych 21 gatunkach, a dla wcześniej podawanych z obszaru parku 13 gatunków wskazuje nowe lokalizacje. Obecnie z obszaru Kampinoskiego Parku Narodowego znanych jest 37 gatunków Histeridae.

Całość materiału, o ile nie zaznaczono inaczej, została zebrana przez Dawida MARCZAKA. Gatunki oznaczyli autorzy pracy. Okazy dowodowe znajdują się w kolekcjach autorów i zbiorach przyrodniczych Kampinoskiego Parku Narodowego.

Badania z których pochodzą przedstawione wyniki faunistyczne zostały przeprowadzone przy wsparciu Funduszu Leśnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe w roku 2014 w ramach tematu „Chrząszcze saproksyliczne jako wskaźnik naturalności ekosystemów leśnych borów sosnowych Kampinoskiego Parku Narodowego”, w roku 2015 w ramach tematu „Ocena stopnia naturalności siedlisk grądowych Kampinoskiego

Parku Narodowego w oparciu o faunę chrząszczy saproksylicznych” oraz w roku 2016 w ramach tematu „Rola łośia w kształtowaniu leśnej fauny koprofagów – etap I”.

W pracy zastosowano następujące skróty: OOŚ – Obszar Ochrony Ścisłej, KPN – Kampinoski Park Narodowy, pułapka IBL-2 – pułapka ekranowa, pułapka IBL-5 – pułapka przegrodowa, pułapka Fomes – pułapka przegrodowa zainstalowana w grzybach nadrzewnych, pułapka Trox – autorska pułapka o pojemności 5 dm³ z przynętą z rozkładającej się wątroby, pułapka Alces – autorska pułapka o pojemności 2 dm³ z przynętą z odchodów łośia. Przy każdym stanowisku podano w nawiasach kod odpowiedniego kwadratu siatki UTM. Gatunki nowe dla Niziny Mazowieckiej oznaczono gwiazdką [*]. Nazewnictwo przyjęto za LACKNER i in. (2015).

Przegląd gatunków

Abraeinae MACLEAY W.S., 1819

Abraeus (Abraeus) perpusillus (MARSHAM, 1802)

- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 VII 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-2;
- OOŚ Cyganka (DC89), 8 IX 2010 – 1 ex., leg. Karol KOMOSIŃSKI;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na brzozie.

W Polsce rzadko i sporadycznie spotykany (MAZUR 1981). Na Nizinie Mazowieckiej znany z 1 stanowiska w okolicy Jabłonnej (MAZUR 1972). Uznawany jest za gatunek puszczański (PAWŁOWSKI i in. 2000).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Abraeus (Postabraeus) granulum ERICHSON, 1839

- Famułki Królewskie (DC59), 9 VII 2009 – 1 ex., pod korą sosny, leg. Radosław MROČZYŃSKI;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., 1 – 30 VI 2015 – 2 exx., z w pułapkę IBL-2, 1 – 30 VI 2015 – 3 exx., w pułapkę IBL-5 na jesionie;
- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., 1 – 31 VII 2015 – 2 exx., w pułapkę IBL-2; oddz. 134 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 4 exx., w pułapkę IBL-2, 2 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie.

W Polsce rzadko spotykany, głównie w południowej części kraju (MAZUR 1981). Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha

MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz kilku stanowisk w Kampinoskim Parku Narodowym (MARCZAK i MASIARZ 2013).

Abraeus (Postabraeus) parvulus AUBÉ, 1842

- OOŚ Sieraków, oddz. 77 (DC89), 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-2; oddz. 121 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2; oddz. 134 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 30 VI 2015 – 2 exx., w pułapkę IBL-2.

W Polsce nadzwyczaj rzadko spotykany (MAZUR 1981). Umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii VU – gatunek narażony (PAWŁOWSKI i in. 2002). Na Nizinie Mazowieckiej znany z Natolina (MAZUR 1972) oraz kilku stanowisk w Kampinoskim Parku Narodowym (MARCZAK i MASIARZ 2013).

Acritus (Acritus) minutus (HERBST, 1791)

- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 VI 2015 – 1 ex., z w pułapkę IBL-5 na wiązcie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2015 – 2 exx., 1 – 30 VI 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 31 V 2015 – 1 ex., 1 – 30 VI 2015 – 2 exx., 1 – 31 VII 2015 – 3 exx., w pułapkę IBL-2.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i później nie notowany.

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

**Aeletes atomarius* (AUBÉ, 1842)

- OOŚ Sieraków, oddz. 77 (DC89), 1 – 30 VI 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2015 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 30 VI 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

W Polsce bardzo rzadko spotykany (MAZUR 1981). Umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii VU – gatunek narażony (Pawłowski i in. 2002). Większość danych o występowaniu w Polsce opiera się o stwierdzenia z przełomu XIX i XX wieku (Burakowski i in. 1978). W ostatnich latach stwierdzony jedynie na Pojezierzu Pomorskim i Nizinie Wielkopolsko-Kujawskiej (RUTA i in.

2004b), Górach Świętokrzyskich (MAZUR i BOROWSKI 2010) oraz na Górnym Śląsku (GRZYWOCZ 2015).

Gatunek nowy dla Niziny Mazowieckiej.

Plegaderus (Plegaderus) caesus (HERBST, 1791)

- Góra Św. Teresy (DC59), 10 VII 2009 – 4 exx., leg. Karol KOMOSIŃSKI;
- OOŚ Zamczysko, oddz. 165 (DC69), 1 – 31 V 2011 – 11 exx., 1 – 30 VI 2011 – 4 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 V 2011 – 11 exx., z w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Sieraków, oddz. 77 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 28 exx., 1 – 30 VI 2014 – 9 exx., 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 100 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 12 exx., 1 – 30 VI 2014 – 14 exx., 1 – 31 VII 2014 – 3 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 121 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 11 exx., 1 – 30 VI 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 31 VII 2015 – 3 exx., w pułapkę IBL-2; oddz. 134 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 8 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 8 exx., 1 – 30 VI 2011 – 4 exx., 1 – 31 VII 2015 – 5 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 30 IV 2012 – 2 exx., 1 – 31 V 2012 – 10 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie, 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 31 V 2014 – 9 exx., 1 – 30 VI 2014 – 8 exx., 1 – 31 VII 2014 – 6 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000, SAWONIEWICZ 2013).

Plegaderus (Plegaderus) saucius saucius ERICHSON, 1834

- OOŚ Sieraków, oddz. 77 (DC89), 18 IV 2014 – 1 ex., pod korą sosny; oddz. 100 (DC89), 21 IV 2014 – 1 ex., pod korą sosny;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Rzadko spotykany gatunek (MAZUR 1981). Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i Ustanówka koło Warszawy (MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Plegaderus (Plegaderus) vulneratus (PANZER, 1797)

- OOŚ Roztoka (DC79), 28 VII 2015 – 1 ex., w próchnie sosny;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 31 V 2014 – 2 exx., 1 – 31 VII 2014 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).
Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Dendrophilinae REITER, 1909*Dendrophilus (Dendrophilus) punctatus punctatus* (HERBST, 1791)

- Famułki Królewskie (DC59), 9 VII 2009 – 1 ex., wysiany z próchna wierzby, leg. Karol KOMOSIŃSKI;
- OOŚ Zamczysko, oddz. 165 (DC69), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 VII 2011 – 1 ex., z w pułapkę IBL-2, 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na brzozie, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na olszy czarnej, 1 – 31 V 2012 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na olszy czarnej;
- OOŚ Cyganka (DC89), 8 IX 2010 – 7 exx., leg. Karol KOMOSIŃSKI;
- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 1 – 31 V 2010 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie; oddz. 100 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie, 1 ex., w pułapkę IBL-2;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na brzozie, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie, 1 – 31 V 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na olszy czarnej, 3 exx., w pułapkę IBL-5 na grabie, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 31 V 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-2.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Kampinoskiego Parku Narodowego (BYK i in. 1998) i Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005, GUTOWSKI i in. 2006).

Dendrophilus (Dendrophilus) pygmaeus (LINNAEUS, 1758)

- OOŚ Sieraków, oddz. 77 (DC89), 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-2.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i później nie notowany.

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Paromalus (Paromalus) flavicornis (HERBST, 1791)

- OOŚ Granica (DC69), 12 IV 2014 – 1 ex., pod korą zmarłej sosny;
- OOŚ Zamczysko, oddz. 165 (DC69), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 2 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- Wiejca (DC69), 29 IV 2010 – 1 ex., pod korą zmarłej wierzby;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 V 2011 – 2 exx., w pułapkę IBL-2, 5 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Roztoka (DC79), 23 IV 2009 – 1 ex., 22 VI 2009 – 3 exx., pod korą zmarłego dębu;
- Karczmisko (DC89), 18 V 2012 – 3 exx., pod korą zmarłego dębu;
- OOŚ Cyganka (DC89), 8 IX 2010 – 1 ex., leg. Karol KOMOSIŃSKI;
- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 15 IV 2010 – 1 ex., 16 V 2010 – 2 exx., pod korą zmarłego dębu; oddz. 77 (DC89), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., 1 – 31 V 2014 – 9 exx., 1 – 30 VI 2014 – 1 ex., 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 100 (DC89), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., 1 – 31 V 2014 – 43 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 121 (DC89), 1 – 31 VII 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie; oddz. 134 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 2 exx., w pułapkę IBL-2, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., 1 – 31 VII 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Rybitew (DD70), 7 VI 2013 – 5 exx., pod korą zmarłej sosny;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 30 VI 2014 – 1 ex., 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz okolic Warszawy (MAZUR 1972) i Kampinoskiego Parku Narodowego (MARCZAK i in. 2012, SAWONIEWICZ 2013).

Paromalus (Paromalus) parallelepipedus (HERBST, 1792)

- OOŚ Granica (DC69), 28 IV 2010 – 6 exx., 26 VIII 2010 – 1 ex., pod korą zmarłej sosny;
- OOŚ Zamczysko, oddz. 165 (DC69), 21 VIII 2010 – 1 ex., pod korą zmarłego dębu;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 IV 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 15 IV 2010 – 4 exx., 23 IV 2010 – 1 ex., 25 VIII 2010 – 2 exx., pod korą zmarłej sosny, 16 IV 2010 –

- 1 ex., 11 V 2010 – 1 ex., 15 V 2010 – 1 ex., pod korą zamarłego dębu; oddz. 77 (DC89), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., 1 – 31 V 2014 – 1 ex., 1 – 30 VI 2014 – 1 ex, w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 100 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 5 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie;
- OOS Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 – 31 V 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie;
 - OOS Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 30 IV 2014 – 2 exx., 1 – 31 V 2014 – 10 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000) i Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005, GUTOWSKI i in. 2006).

Platylomalus complanatus (PANZER, 1797)

- OOS Sieraków, oddz. 121 (DC89), 7 V 2015 – 2 exx., na obumarłej osice;
- Pocięcha (DC89), 18 IV 2015 – 4 exx., na obumarłej osice.

W Polsce bardzo rzadko spotykany (MAZUR S. 1981). Umieszczony na Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych w Polsce w kategorii VU – gatunek narażony (PAWŁOWSKI i in. 2002). Na Nizinie Mazowieckiej wykazany dotychczas jedynie z Kampinoskiego Parku Narodowego (MARCZAK i in. 2012).

Histerinae GYLLENHAL, 1808

Hister unicolor unicolor LINNAEUS, 1758

- Zamość (DC69), 28 V 2010 – 1 ex., w odchodach bydła;
- Niepust (DC89), 16 – 31 V 2016 – 1 ex., 16 – 31 VII 2016 – 1 ex., 1 – 15 IX 2016 – 2 exx., w pułapkę Alces umieszczoną w siedlisku *Arctostaphylo-Callunetum*;
- OOS Sieraków, oddz. 135 (DC89), 16 – 31 V 2016 – 5 exx., 1 – 15 VI 2016 – 1 ex., 16 – 30 VI 2016 – 7 exx., 1 – 15 VII 2016 – 4 exx., 16 – 31 VII 2016 – 6 exx., 16 – 31 VIII 2016 – 1 ex., w pułapkę Alces umieszczoną w siedlisku *Quercu roboris-Pinetum*;
- Pocięcha (DC89), 18 VII 2015 – 6 exx., pod padliną *Natrix natrix*;
- Truskaw (DC89), 16 – 31 V 2016 – 6 exx., 16 – 30 VI 2016 – 3 exx., 1 – 16 VII 2016 – 1 ex., 16 – 31 VIII 2016 – 1 ex., 16 – 30 IX 2016 – 2 exx., w pułapkę Alces umieszczoną w siedlisku *Molinion caeruleae*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Eucalohister) bipustulatus (SCHRANK von PAULA, 1781)

– Brzozówka (DC79), 18 VI 2015 – 1 ex., na piaszczystej drodze.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005) i kilku innych lokalizacji (RUTA i in. 2004a).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Paralister) carbonarius carbonarius (HOFFMANN, 1803)

– Zamość (DC69), 28 V 2010 – 1 ex., w odchodach bydła;

– Truskaw (DC89), 1 – 15 IV 2016 – 1 ex., 1 – 15 V 2016 – 2 exx., 1 – 15 VI 2016 – 1 ex., 1 – 15 VII 2016 – 1 ex., 16 – 31 VII 2016 – 1 ex., w pułapkę *Alces* umieszczoną w siedlisku *Molinion caeruleae*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Paralister) neglectus (GERMAR, 1813)

– OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 IV 2011 – 2 exx., w pułapkę IBL-2, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie; 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., 1 – 31 V 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na jesionie;

– OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-2.

Na Nizinie Mazowieckiej znany z dwóch stanowisk (MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Paralister) purpurascens (HERBST, 1791)

– OOŚ Cyganka (DC89), 6 VII 2012 – 1 ex., złowiony na ziemi.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Paralister) ventralis (MARSEUL, 1854)

- Truskaw (DC89), 1 – 15 V 2016 – 1 ex., 16 – 30 VI 2016 – 4 exx., 1 – 15 VII 2016 – 1 ex., w pułapkę *Alces* umieszczoną w siedlisku *Molinion caeruleae*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienskiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).
Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Ptomister) brunneus (FABRICIUS, 1775)

- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 15 – 26 VI 2015 – 4 exx., w pułapkę *Trox* umieszczoną w siedlisku *Tilio-Carpinetum*;
- Pocięcha (DC89), 1 – 30 IX 2014 – 1 ex., w pułapkę *Fomes*, na żółciaku siarkowym *Laetiporus sulphureus* (BULL.) MURRILL.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienskiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).
Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Margarinotus (Ptomister) striola succicola (THOMSON C.G., 1862)

- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 1 – 31 VII 2010 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 30 VI 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2;
- Pocięcha (DC89), 1 – 30 IX 2014 – 2 exx., 1 – 31 X 2015 – 1 ex., w pułapkę *Fomes*, na żółciaku siarkowym *Laetiporus sulphureus* (BULL.) MURRILL.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973), rezerwatu Las Sobieskiego w Warszawie (MAZUR i SZYSZKO 1971) oraz Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000) i Puszczy Kozienskiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Margarinotus (Stenister) obscurus (KUGELANN, 1792)

- Niepust (DC89), 15 IV 2011 – 1 ex., pod odchodami łośa, w siedlisku *Arctostaphylo-Callunetum*.

Niezbyt często spotykany gatunek (MAZUR 1981). Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i później nie notowany.

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Hololepta plana (SULZER, 1776)

- Ławy (DC79), 10 VII 2015 – 1 ex., pod korą zamierającej topoli;
- OOS Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., z w pułapkę IBL-2;
- OOS Sieraków, oddz. 121 (DC89), 6 V 2015 – 6 exx., na obumarłej osice;
- Pociecha (DC89), 10 IV 2015 – 1 ex., 18 IV 2015 – 4 exx., na obumarłej osice.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973), okolic Dębłina i Warszawy (MAZUR 1972) oraz Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Eurosomides minor (ROSSI, 1792)

- Famułki Królewskie (DC59), 10 VII 2009 – 2 exx., pod korą leżącej brzozy, leg. Radosław MROCYŃSKI;
- Góra Św. Teresy (DC59), 30 VI 2012 – 1 ex., pod korą brzozy;
- OOS Sieraków, oddz. 77 (DC89), 22 IV 2014 – 1 ex., pod korą sosny;
- OOS Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973), oraz Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000, SAWONIEWICZ 2013) i Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005, GUTOWSKI i in. 2006).

Platysoma (Cylister) lineare ERICHSON, 1834

- OOS Sieraków, oddz. 77 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 100 (DC89), 1 – 31 V 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 – 31 VII 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie;
- OOS Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany z Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000) oraz WARSZAWY (RUTA i in. 2004a) i Puszczy Kozienickiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Saprininae BLANCHARD C.E., 1845*Gnathoncus buysoni* AUZAT, 1917

- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 IV 2012 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 31 V 2012 – 3 exx., w pułapkę IBL-5 na grabie, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na olszy czarnej;
- OOŚ Sieraków, oddz. 100 (DC89), 1 – 30 IV 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 121 (DC89), 1 – 30 VI 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie,
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 31 V 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2, 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., 1 – 31 V 2012 – 2 exx., 1 – 30 VI 2015 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na grabie;
- OOŚ Kaliszki, oddz. 25 (DD80), 1 – 31 V 2014 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na sośnie.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973), oraz okolic Warszawy (GOTZMAN i SZUJECKI 1968, MAZUR 1970, MAZUR i SZYSZKO 1971) i Kampinoskiego Parku Narodowego (BYK i in. 1998).

Gnathoncus communis (MARSEUL, 1862)

- Pocięcha (DC89), 17 V 2013 – 1 ex., wysiany z próchna dębu.
- Rzadko notowany gatunek ze względu na skryty tryb życia i trudności w odróżnieniu od innych gatunków z rodzaju *Gnathoncus* JACQUELIN-DUVAL (BYK, MAZUR S. 2004). Po raz pierwszy w kraju wykazany w Kampinoskim Parku Narodowym (BYK i in. 1998), znany także z Wyżyny Małopolskiej (BYK i MAZUR 2004, MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Gnathoncus nannetensis (MARSEUL, 1862)

- OOŚ Zamczysko, oddz. 165 (DC69), 1 – 30 VI 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-2;
- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 IV 2012 – 2 exx., 1 – 30 IV 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na dębie, 1 – 31 V 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na olszy czarnej;
- OOŚ Sieraków, oddz. 100 (DC89), 1 – 30 IV 2014 – 2 exx., 1 – 31 V 2014 – 1 ex., 1 – 30 VI 2014 – 1 ex., 1 – 31 VII 2014 – 2 exx., w pułapkę IBL-5 na sośnie; oddz. 121 (DC89), 1 – 30 VI 2011 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie,

- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 1 – 30 IV 2012 – 1 ex., 1 – 31 V 2012 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na grabie.

Na Nizinie Mazowieckiej znany z Warszawy (MAZUR 1972), Kampinoskiego Parku Narodowego (KUBISZ i in. 2000) oraz Puszczy Koziencickiej (GUTOWSKI i in. 2006).

Gnathoncus rotundatus (KUGELANN, 1792)

- OOŚ Debły, oddz. 242 (DC79), 1 – 30 IV 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-5 na wiązcie.

Dosyć rzadko poławiany gatunek. Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz kilku innych lokalizacji (TENENBAUM 1931, 1938, MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Hypocaccus (Hypocaccus) rugiceps (DUFTSCHMID, 1805)

- Ruska Kępa (DD70), 5 VI 2015 – 2 exx., pod zaschniętym błotem.

Rzadko spotykany gatunek, częściej poławiany na piaszczystych siedliskach nadmorskich (BURAKOWSKI i in. 1978). Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i później nie notowany.

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Myrmetes paykulli KANAAR, 1979

- OOŚ Sieraków, oddz. 121 (DC89), 1 – 31 V 2015 – 1 ex., w pułapkę IBL-2.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MAĆZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) i innych stanowisk (MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Saprinus (Saprinus) aeneus (FABRICIUS, 1775)

- Ławy (DC79), 15 – 26 VI 2015 – 3 exx., 14 – 28 VII 2015 – 2 exx., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Festuco psammophilae-Koelerietum glaucae*;
- Niepust (DC89), 15 – 26 VI 2015 – 2 exx., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Arctostaphylo-Callunetum*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973), okolic Ciechanowa (ALEKSANDROWICZ 2009) i innych stanowisk (MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Saprinus (Saprinus) semistriatus (SCRIBA L.G., 1790)

- Ławy (DC79), 15 – 26 VI 2015 – 103 exx., 27 VI – 14 VII 2015 – 1 ex., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Festuco psammophilae-Koelerietum glaucae*;
- Niepust (DC89), 15 – 26 VI 2015 – 127 exx., 27 VI – 14 VII 2015 – 1 ex., 15 – 28 VII 2015 – 1 ex., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Arctostaphylo-Callunetum*;
- OOŚ Zaborów Leśny, oddz. 269 (DC89), 15 – 26 VI 2015 – 49 exx., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Tilio-Carpinetum*;
- Pociecha (DC89), 18 VII 2015 – 6 exx., pod padliną *Natrix natrix*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz Puszczy Kozienskiej (MIŁKOWSKI i RUTA 2005).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

Saprinus (Saprinus) subnitescens BICKHARDT, 1909

- Ławy (DC79), 15 – 26 VI 2015 – 3 exx., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Festuco psammophilae-Koelerietum glaucae*;
- Niepust (DC89), 15 – 26 VI 2015 – 2 exx., w pułapkę Trox umieszczoną w siedlisku *Arctostaphylo-Callunetum*.

Na Nizinie Mazowieckiej wykazany ze zbioru Wojciecha MĄCZYŃSKIEGO (MAZUR 1973) oraz okolic Warszawy (MAZUR 1972).

Nowy dla fauny Kampinoskiego Parku Narodowego.

SUMMARY

The paper provides new data on 34 species of Histeridae (Coleoptera: Histeroidea). Among them, 21 species are new to the studied area. The occurrence of 13 species previously mentioned in literature was confirmed. Three species known from literature (*Gnathoncus nidorum* STOCKMANN, 1957, *Haeterius ferrugineus* (OLIVIER, 1789) and *Margarinotus merdarius* (HOFFMANN, 1803)) were not confirmed, but their presence within this area is beyond doubt. One species, *Aeletes atomarius* (AUBÉ, 1842), has been recorded from the Mazovian Lowland for the first time. Three species (*Abraeus parvulus* AUBÉ, 1842, *Aeletes atomarius* and *Platylomalus complanatus* (PANZER, 1797)) figure in the “Red List of Threatened Animals in Poland” in the VU category (vulnerable).

PIŚMIENNICTWO

- ALEKSANDROWICZ O. 2009: Żużelicy (Coleoptera, Carabidae) na pole owsa v mazoveckom voevodstve. *Zašč. Rast.*, **33**: 244-253.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 1978: Chrzęszcze Coleoptera, Histeroidea i Staphylinidoidea prócz Staphylinidae. *Katalog Fauny Polski*, Warszawa, XXIII, **5**: 1-365.
- BURAKOWSKI B., MROCZKOWSKI M., STEFAŃSKA J. 2000: Chrzęszcze Coleoptera. Uzupełnienia tomów 2-21. *Katalog Fauny Polski*, Warszawa, XXIII, **22**: 1-252.
- BYK A., GAZUREK T., MAZUR S. 2004: Nowe stanowiska *Hypocacculus rubripes* (ERICHSON, 1834) i *Saprinus georgicus* MARSEUL, 1862 (Coleoptera: Histeridae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **33** (4): 282-283.
- BYK A., MAZUR S. 2004: Nowe stanowiska *Gnathoncus communis* (MARSEUL, 1862) (Coleoptera: Histeridae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **23** (2): 115.
- BYK A., MAZUR S.S., SMOLEŃSKI M. 1998: Chrzęszcze (Coleoptera) odłowione w ptasich budkach lęgowych w Kampinoskim Parku Narodowym. *Wiadomości Entomologiczne*, **17** (1): 59-60.
- CERYNGIER P., MARCZAK D. 2016: Różnorodność i stan poznania chrzęszczy (Insecta: Coleoptera) Kampinoskiego Parku Narodowego i jego otuliny, [W:] J. ROMANOWSKI, D. DZWONKOWSKA (red.): *Przyroda Kampinoskiego Parku Narodowego i jej znaczenie dla społeczeństwa*. Wydawnictwo Naukowe UKSW, Warszawa (w druku).
- GOTZMAN J., SZUJECKI A. 1968: Materiały do poznania koleopterofauny gniazd Passeriformes w okresie lęgów. *Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie*, **11**: 75-88.
- GRZYWOCZ J. 2015: *Aeletes atomarius* (AUBÉ, 1842) (Coleoptera: Histeridae) na Górnym Śląsku. *Acta entomologica silesiana* **23** (online 009): 1.
- GUTOWSKI J., BUCHHOLZ L., KUBISZ D., OSSOWSKA M., SUĆKO K. 2006: Chrzęszcze saproksyliczne jako wskaźnik odkształceń ekosystemów leśnych borów sosnowych. *Leśne Prace Badawcze*, **67** (4): 101-144.
- KUBISZ D., HILSZCZAŃSKI J., GARBALIŃSKI P. 2000: Chrzęszcze (Coleoptera) rezerwatów Czerwińskie Góry I i II i ich otuliny w Puszczy Kampinoskiej. *Parki narodowe i Rezerваты Przyrody*, **19** (4): 83-89.
- LACKNER T., MAZUR S., NEWTON A.F. 2015: Family Histeridae Gyllenhal, 1808. [In:] LÖBL I., LÖBL D. (eds.): *Catalogue of Palearctic Coleoptera. Vol. 2. Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinioidea. Revised and Updated Edition*. Brill, Boston. 1702 pp.
- MARCZAK D., HOSTE-DANYŁOW A., PEŁOWSKA-MARCZAK D., MELKE A., PACUK B., MASIARZ J. 2012: Nowe stanowiska rzadkich, interesujących i chronionych gatunków chrzęszczy (Coleoptera) w faunie Kampinoskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, **31** (1): 109-119.
- MARCZAK D., MASIARZ J. 2013: Rzadkie gatunki chrzęszczy saproksylicznych (Insecta: Coleoptera) Kampinoskiego Parku Narodowego. *Parki Narodowe i Rezerваты Przyrody*, **32** (2): 73-84.
- MAZUR S., BOROWSKI J. 2010: Nowe stanowisko *Aeletes atomarius* (AUBÉ, 1842) (Coleoptera: Histeridae) w Polsce. *Wiadomości Entomologiczne*, **29** (3): 209-210.

- MAZUR S. 1970: Uwagi o występowaniu niektórych gnilików (Coleoptera, Histeridae) w Polsce. *Fragmenta Faunistica*, **15**: 273-277.
- MAZUR S. 1972: Materiały do poznania Sphaeritidae i Histeridae (Coleoptera) Polski. *Fragmenta Faunistica*, **18**: 393-404.
- MAZUR S. 1973: Gniliki i przekraski (Histeridae et Cleridae, Coleoptera) w zbiorze Wojciecha MACZYŃSKIEGO. *Polish Journal of Entomology*, **43**: 703-715.
- MAZUR S. 1981: Histeridae. Gnilikowate (Insecta: Coleoptera). *Fauna Polski*, Warszawa, **9**: 1-206.
- MAZUR S., SZYSZKO J. 1971: Przyczynek do poznania chrząszczy (Coleoptera) odławianych w dołki chwytne w obwodzie leśnym "Las Sobieskiego". *Zeszyty Naukowe SGGW w Warszawie*, **15**: 75-89.
- MILKOWSKI M., RUTA R. 2005: Gnilikowate (Coleoptera: Histeridae) okolic Radomia. *Wiadomości Entomologiczne*, **24** (1): 11-20.
- PAWŁOWSKI J., KUBISZ D., MAZUR S.M. 2002: Coleoptera – Chrząszcze [W:] Z. GŁOWACIŃSKI (red.): *Czerwona Lista Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce*, IOP PAN, Kraków. 155 ss.
- PAWŁOWSKI J., PETRYSZAK B., KUBISZ D., SZWAŁKO P. 2000: Chrząszcze Bieszczadów Zachodnich. *Monografie Bieszczadzkie*, **8**: 9-143.
- RUTA R., JAŁOSZYŃSKI P., KONWERSKI SZ. 2004a: Nowe stanowiska gnilików (Coleoptera: Histeridae) w Polsce. Część 1. Ontophilinae – Dendrophilinae. *Wiadomości Entomologiczne*, **23** (1): 13-20.
- RUTA R., JAŁOSZYŃSKI P., KONWERSKI SZ. 2004b: Nowe stanowiska gnilików (Coleoptera: Histeridae) w Polsce. Część 2. Abraeinae i Saprininae. *Wiadomości Entomologiczne*, **23** (2): 81-88.
- SAWONIEWICZ M. 2013: Chrząszcze (Coleoptera) występujące w próchnie brzoź (*Betula* spp.) na terenie Kampinoskiego Parku Narodowego. *Leśne Prace Badawcze*, **74** (1): 71-85.
- TENENBAUM Sz. 1931: Nowe dla Polski gatunki i odmiany chrząszczy, oraz nowe stanowiska gatunków dawniej podawanych. V. *Fragmenta Faunistica*, **1**: 329-359.
- TENENBAUM Sz. 1938: Nowe dla Polski oraz rzadsze gatunki i odmiany chrząszczy. VIII. *Fragmenta Faunistica*, **3**: 415-429.